

Prostovoljstvo v Mariboru

PROSTOVOLJSKO DELO

=

PRIDOBIVANJE ZNANJA, VEŠČIN IN SPRETNOSTI

I. PROSTOVOLJSTVO

Definicija prostovoljskega dela

»Prostovoljsko delo je delo, ki ga posameznik po svoji svobodni volji in brez pričakovanja plačila ali neposrednih ali posrednih materialnih koristi zase, opravlja v dobro drugih ali v splošno korist.« (Zakon o prostovoljstvu, 5. člen)

»Prostovoljstvo je družbeno koristna aktivnost posameznikov, ki s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe. Prostovoljstvo je proces vseživljenjskega učenja.« (Zakon o prostovoljstvu, 2. člen)

Evropska komisija leto 2011 določila za Evropsko leto prostovoljstva. Med drugim sta cilja naslednjega leta ozaveščanje javnosti o pomenu prostovoljstva v družbi in spodbujanje nagrajevanja in priznavanja prostovoljskih aktivnosti. Spodbujanje razvoja prostovoljstva med različnimi generacijami lahko pomembno prispeva k zniževanju revščine, višji zaposljivosti prebivalstva, razvoju demokracije ter spodbujanju aktivnega sodelovanja v družbi.

Posamezniki, ki opravljajo prostovoljsko delo, so vsaj na treh področjih deležni pomembnih pridobitev:

1. NEFORMALNO UČENJE

Z opravljanjem prostovoljskega dela posamezniki pridobijo ali nadgradijo:

- nova znanja in veščine,
- ključne kompetence za vseživljenjsko učenje,
- sposobnosti za skupinsko delo in odgovornost do delovnega tima,
- medkulturne izkušnje,
- kritičen in bolj odgovoren odnos do družbe,
- obvladovanje strategij in tehnik samostojnega organiziranja in načrtovanja kulturnih, mladinskih, socialnih in drugih dejavnosti.

2. SOCIALNA MREŽA

Prostovoljsko delo krepi obstoječe in omogoča vzpostavitev novih socialnih mrež:

- omogoča vsestransko osebno dozorevanje,
- izboljšuje samopodobo,
- omogoča pozitivno vrednotenje svojega delovanja,
- spodbuja osebno refleksijo,
- spodbuja ustvarjanje novih socialnih mrež,
- razvija občutek za odgovornost in solidarnost.

3. REFERENCE

Z opravljanjem prostovoljskega dela posameznik pridobi nove izkušnje, veščine, spretnosti in razvije ter nadgradi ključne kompetence. Prostovoljsko delo pa omogoča tudi pridobitev pomembnih izkušenj, ki bi lahko vplivale na prihodnjo opredelitev o (novi) poklicni ali študijski poti. Izkušnje na področju prostovoljskega dela so vedno bolj cenjene pri iskanju zaposlitev, štipendij ali odločanju za študij.

Vsaka prostovoljska izkušnja, ki poteka v organizirani obliki (organizirano prostovoljsko delo), omogoča prostovoljcu izdajo potrdila o opravljenem delu. Le-to je lahko v obliki priznanja ali dokumenta v katerem so natančno navedena pridobljena znanja, spretnosti in veščine.

Na področju mladinskega prostovoljskega dela se lahko zgoraj naštetih pridobitev vpišejo tudi v Nefiks-indeks neformalnega izobraževanja. Nefiks temelji na ideji, da je neformalnemu učenju in izobraževanju mladih, ki poteka na različnih nivojih ter v organizaciji različnih institucij, potrebno dati večjo veljavo. Njegov glavni namen je uvesti enoten sistem zapisovanja neformalno pridobljenega znanja in evidentiranja udeležbe mladih na aktivnostih v Sloveniji in po svetu.

Na nivoju mednarodnega mladinskega prostovoljskega udejstvovanja se prostovoljske izkušnje ob končanem delu vpišejo v dokument Youthpass.

YOUTHPASS je instrument programa MLADI V AKCIJI (Program Evropske komisije, Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo) za načrtovanje, spremljanje, vrednotenje in priznavanje dosežkov v procesu neformalnega učenja za vse sodelujoče pri projektih, vključenih v program. YOUTHPASS ni zgolj potrdilo o opravljeni dejavnosti: če ga uporabljamo načrtno, je učinkovit pripomoček za načrtno zastavljanje skupinskih in osebnih učnih ciljev, ki jih udeleženci želijo doseči med projektom, za spremljanje in vrednotenje teh ciljev med projektom oziroma aktivnostjo ter za refleksijo o osebni rasti ob zaključku projekta.

II. KLJUČNE KOMPETENCE IN PROSTOVOLJSTVO

Definicija ključnih kompetenc

»Ključne kompetence predstavljajo prenosljiv, večfunkcionalen paket znanja, veščin in stališč, ki jih vsi posamezniki potrebujejo za osebno izpolnitev oz. razvoj, vključenost in zaposljivost, ki bi morale biti razvite do konca obveznega izobraževanja ali usposabljanja in ki predstavlja osnovo vseživljenjskemu učenju.«

Kompetenca je kombinacija znanja, veščin, stališč in vedenja. Osvojiti jo je mogoče na veliko načinov, formalno, neformalno in priložnostno, namerno ali nenamerno.

Ključna kompetenca izpolnjuje tudi naslednje zahteve: je prenosljiva in torej uporabna v mnogih situacijah in kontekstih; je večfunkcionalna, ker jo je mogoče uporabiti za doseg različnih ciljev, za rešitev različnih vrst problemov in izvršitev različnih vrst nalog. Zagotoviti mora ustrezen odgovor zahtevam specifične situacije ali naloge in je za vsakogar eden od predpogojev za ustrezno osebno delovanje v življenju, na delu ali pri kasnejšem učenju. Z drugimi besedami: ima napovedno vrednost za dejansko delovanje posameznika. Medtem ko ni mogoče reči, da bodo ključne kompetence posamezniku vedno in v vseh

okoliščinah omogočile uspeh v njegovih oziroma njenih prizadevanjih, mogoče pa je reči, da bo odsotnost ključnih kompetenc prej ali slej privedla v osebni polom: oseba ne bo dosegla kombinacije treh ciljev (osebno izpolnitev, vključenost in zaposljivost).

(povzeto po besedilu „Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje“, MOVIT NA MLADINA, Ljubljana, 2006)

1. KOMUNIKACIJA V MATERNEM JEZIKU

Komunikacija v maternem jeziku je sposobnost izražanja in interpretacije svojih misli, občutij in dejstev tako v ustni kot tudi v pisni obliki.

Skozi opravljanje prostovoljskega dela v različnih prostovoljskih organizacijah, se posameznik uri v komuniciranju v jezikovno primerni obliki ter načinu, odvisno od namena, ki mora biti s komuniciranjem dosežen, od profila organizacije, od njenih uporabnikov...

Jana, 65, Društvo onkoloških bolnikov Slovenije, Ljubljana – Maribor

Moje prostovoljsko delo zajema pogovor, svetovanje in nudenje psihološke opore ženskam po operaciji dojke. Razgovor poteka po mednarodnih pravilih in združuje svetovanje, psihološko oporo, pomoč pri premagovanju strahu in nov korak v življenje.

2. KOMUNIKACIJA V TUJIH JEZIKIH

Komunikacija v tujem jeziku temelji na sposobnosti razumevanja, izražanja in interpretiranja misli, občutij in dejstev tako v ustni kot pisni obliki (poslušanje, govorjenje, branje in pisanje) v jezikovno primerni obliki glede na družbeno okolje.

Skozi opravljanje prostovoljskega dela v prostovoljskih organizacijah, ki vključujejo mednarodne sodelavce ali sodelujejo pri mednarodnih projektih, lahko prostovoljec preveri in nadgradi svoje znanje tujega jezika, pridobi samozavest pri komuniciranju v tujem jeziku, se nauči novih fraz, prav tako pa ima priložnost spoznati kontekst in kulturo sogovornika.

Zoltán Samu, prostovoljec Evropske prostovoljne službe v Pekarni-magdalenske mreže

Angleški jezik uporabljam vsak dan. Gre za neke vrste zelo dolg jezikovni tečaj združen s prakso. Naučim se novih besed, včasih moram osvežiti svoje znanje slovnice in se sproti popravljam. Kar je najbolj pomembno pa je dejstvo, da pri uporabi angleškega jezika postajam bolj pogumen kljub napakam, ki jih občasno še delam. Hkrati se učim slovenščine v okviru jezikovnega tečaja. Je precej zahteven, a zelo zanimiv jezik. Upam, da bom ob zaključku svojega EVS imel osnovno znanje slovenščine.

Anka, 23 let, Zveza prijateljev mladine Maribor

Kot prostovoljka se večinoma ukvarjam s pripravo dogodkov za mladostnike in otroke, tudi organiziram izlete in načrtujem mednarodne projekte, ki vključujejo mlade iz tujine. Veliko sem se naučila o organizaciji, koordinaciji in izvedbi raznih dogodkov ter pridobila vodilne sposobnosti.

3. ŠTEVILSKA PREDSTAVLJIVOST IN KOMPETENCE V MATEMATIKI, NARAVOSLOVJU IN TEHNOLOGIJ

Številsko predstavljaljivost je uporaba seštevanja in odštevanja, množenja in deljenja, odstotkov in razmerij z miselnim in pisnim preračunavanjem za reševanje problemov na avtonomen, zanesljiv in učinkovit način v množici vsakodnevnih okoliščin.

Te sposobnosti lahko prostovoljec uri in nadgradi pri načrtovanju projektov v prostovoljski organizaciji, tako finančnem kor organizacijskem, kakor tudi pri izvajanju prostovoljskega projekta in reševanju morebitnih težav, ki pri tem nastopijo. Spozna se lahko tudi z različnimi tehnikami reševanja problemov ter se nauči prepoznati in predvideti nevarnosti, ki se lahko pojavijo v različnih fazah projekta.

Josip 32, MISC INFOPEKA, Pekarna-magdalenske mreže

Skozi nudenje brezplačne učne pomoči iz matematike in fizike obnavljam in poglobljam svoje znanje in ob enem brezplačno učim otroke, ki si ne morejo privoščiti inštrukcij.

Božica, 28 let, Društvo Salezijanski mladinski center Maribor

Prostovoljsko nudenje učne pomoči osnovnošolske matematike mi je v veselje, s tem se počutim koristna tudi za nekoga, ki ima s tem težave. Na inštrukcijsko uro se ponavadi pripravim zavestno in z željo, da bo učenec razumel kar mu želim povedati.

4. INFORMACIJSKA IN KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA (IKT)

Z razvojem IKT kompetenc osvojimo sposobnost ocenjevanja in upravljanja velikih količin informacij in znanja. To znanje nam omogoča nadaljnji razvoj vseh ostalih kompetenc. IKT kompetence vključujejo samozavestno in kritično uporabo informacijske tehnologije pri svojem delu, v prostem času in pri komunikaciji.

Nina, 26 let, Društvo Salezijanski mladinski center Maribor

V društvu opravljam različne naloge, med drugim urejam tudi spletno stran. Urejanje spletne strani zahteva kar nekaj znanja z računalniki, pa tudi ažurnost in inovativnost. S tem delom se vedno nekaj novega naučim in dobivam nove izkušnje. Videti, da nekaj uspe, je vir zadovoljstva, kakor veselje prinaša tudi delo z otroci, izvajanje ustvarjalnih delavnic, raznih razvedrilnih programov. Vse to pa kot poročilo dogodka najde svoj prostor tudi na naši spletni strani, ki tako dobiva svežo podobo in pestrost.

5. UČENJE UČENJA

Učenje učenja je sposobnost slediti in vztrajati pri učenju. Posamezniki bi morali biti sposobni organizirati in urejati svoje učenje tako posamezno kot tudi v skupini. Sposobnost učenja vključuje tudi zavedanje o procesih učenja in potrebah posameznika, ki se uči ter vključuje identifikacijo razpoložljivih priložnosti in sposobnost rokovanja z ovirami, vse to z namenom, da bi bilo učenje uspešno. Učenje učenja spodbuja učeče se, da se zanašajo na preteklo učenje in izkušnje, da bi uporabili znanja in sposobnosti v različnih življenjskih situacijah-doma, v službi, pri izobraževanju. ponujajo načine za napredovanje v določenih spretnostih ali znanjih, ki jih prostovoljec že ima.

Prostovoljec se tudi nauči prepoznavati različne priložnosti pri opravljanju prostovoljskega dela kot učne priložnosti.

Zlatko, 60, Center za pomoč na domu

Opravljam naloge po programu Starejši za starejše, druženje s starejšimi ljudmi na njihovem domu, spremstvo, po opravkih izven doma, ohranjanje in vzpostavljanje stikov s sorodniki, prijatelji, razvijanje medgeneracijske solidarnosti, in ne nazadnje redna mesečna sestavanja prostovoljcev ter izvajanje intervizij. Prostovoljsko delo je zame šola za življenje in ob enem priprava na lastno starost.

6. MEDOSEBNE, MEDKULTURNE IN DRUŽBENE KOMPETENCE

Imeti medosebne, medkulturne in družbene kompetence pomeni, da znamo vzpostavljati stike z drugimi ter s tem vse življenje prepoznavamo različne situacije in jih uporabljamo za učenje. Te sposobnosti pokrivajo vse vrste obnašanja, ki jih ima posameznik pri učinkovitem in konstruktivnem sodelovanju v svojem družbenem in delovnem okolju.

Vesna, 33 let, Center za pomoč mladim

Prostovoljsko delo mi pomeni dodatno pridobivanje znanja, socialnih veščin in izkušenj ter koristno in kvalitetno preživljanje prostega časa. Veliko se naučim o medosebnih odnosih, komunikaciji in premagovanju predsodkov.

Silva, 62, Društvo onkoloških bolnikov Slovenije-Skupina za samopomoč ženskam z rakom dojke Maribor

Sem prostovoljka, koordinatorka skupine. Ženskam, ki pridejo v skupino z veliko stisko, pomagam s svojimi izkušnjami in druženje preboleti te prve, težke trenutke. Deset let sem že prostovoljka in opravljanje prostovoljskega dela mi ogromno pomeni, predvsem, ker vidim, da večini ženskam to pomaga.

7. INOVATIVNOST IN PODJETNOST

Inovativnost in podjetnost se nanašata na sposobnost posameznika, da spreminja ideje v dejanja ter tudi sposobnost posameznika, da vzpodbuja in podpira inovacije, ki jih aktivirajo zunanji dejavniki. Vključuje kreativnost, inovativnost, prevzemanje odgovornosti, sposobnost načrtovanja in upravljanja projektov (projektno delo), da bi dosegli določene cilje.

Katja, 23 let, Salezijanski mladinski center Maribor

Kot prostovoljka dobivam ogromno raznolikih znanj, ki mi bodo, v to sem prepričana, še zelo koristila na moji nadaljnji življenjski in poklicni poti. Pridobivam organizacijske sposobnosti in se vedno znova naučim česa novega. Od javnega nastopanja, organizacije, sodelovanja z mediji, pisanja prošenj za sponzorstva, prijav na natečaje, razpise...skratka širok spekter znanj sem si in si še bom pridobila, ki mi bodo zagotovo služila tudi kot reference pri iskanju zaposlitve in kreiranja svoje kariere. Pa naj še kdo reče, da se prostovoljstvo ne izplača. Udeležujem se tudi raznih predavanj, tečajev, ki še dopolnijo moje izobraževanje v prostovoljstvu.

8. KULTURNA ZAVEST IN IZRAŽANJE

Kulturno izražanje je sposobnost kreativnega izražanja idej, misli, čustev ali mnenj v nizu medijev, vključno z glasbo, književnostjo in likovno umetnostjo. Najtesneje je vezano na kompetence, ki so vezane na komuniciranje.

Metka, 22 let, Društvo MARS

Kot prostovoljka sodelujem pri izvajanju ustvarjalnic za otroke, na katere se je potrebno dobro pripraviti tako z materialom, ki se bo potreboval, kot z načinom podajanja navodil, ki je otrokom blizu. Ustvarjalnice so vezane na predstavo, ki si jo otroci ogledajo. V veselje mi je opazovati otroke, kako se z navdušenjem pridružijo ustvarjalnicam. Prostovoljsko delo mi pomeni nove kreativne ideje, ki jih lahko uporabim pri delu z otroci v razredu. Pomeni mi tudi nove izkušnje, zadovoljstvo z delom in otroki.

»Bodi prostovoljec, spreminjaj svet!«

Iskreno se zahvaljujemo vsem prostovoljkam in prostovoljcem organizacij, članic mreže »Prostovoljstvo v Mariboru, ki ste z nami delili svoje prostovoljske izkušnje.

Koristne povezave:

Prostovoljsko delo v Mariboru: www.prostovoljstvo-mb.si, www.infopeka.org,

Slovenska mreža prostovoljskih organizacij: www.prostovoljstvo.org/

Zakon o prostovoljskem delu: www.uradni-list.si/_pdf/2011/Ur/u2011010.pdf

Evropska prostovoljna služba, program Mladi v akciji in Youthpass: www.mva.si/

Nefiks-indeks neformalnega izobraževanja: www.mladinski-ceh.si/index.php?option=com_content&view=article&id=364&Itemid=250

Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje:

www.mva.si/fileadmin/user_upload/doc/2_OGLEDALO/2_Publikacije/Publikacije_2009/Kljucne_kometence_2009_OK_low.pdf

www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-0365+0+DOC+PDF+V0//SL

Evropsko leto prostovoljstva 2011:

www.mju.gov.si/si/delovna_podrocja/nevladne_organizacije/za_nevladne_organizacije/evropsko_leto_prostovoljstva_201

Zbrali in uredili:

MISC INFOPEKA, Pekarna-magdalenske mreže, Ob železnici 8, 2000 Maribor, 02 300 68 50, 041 481 246, infopeka@infopeka.org, www.infopeka.org

Maribor, 2011

